

Boerderijstichting Noord-Holland Vrienden van de Stolp

Provincie Noord-Holland

Aan de leden van Provinciale Staten,

Onderwerp: Reactie Boerderijstichting Noord-Holland Vrienden van de Stolp (BSNH)

“Discussienota inzake Behoud Stolpboerderijen” geagendeerd 28 augustus 2018 Commissie EEB 17 september 2018.

Geachte Statenleden,

Over het belang van cultuur historisch erfgoed en daarmee stolpen zijn we het vergaand eens. Zonder twijfel “goed stolpenbeleid” was en is voor de Provincie het doel. De nota is vooral gericht op de hoe vraag; Wie neemt de verantwoordelijkheid ? En welke instrumenten werken het beste ?

Drie partijen zijn belangrijk voor het behouden van stolpen: de eigenaren, de Noord-Hollandse samenleving en overheden (vnl provincie en gemeenten).

Met passie en veel inzet zijn eigenaren gemotiveerd voor het wonen en werken in een stolp. Zij onderhouden deze en investeren met elkaar 50 miljoen per jaar aan onderhoud . Met deze investering voorkomen zij verloedering van het erfgoed. Daarnaast leveren zij een belangrijke bijdrage aan een hoogwaardig leefklimaat en een sterke sociaal economische positie van het platteland. 1500 Vrienden zijn donateur van BSNH; bij hen zit een grote potentie aan kennis en ervaring gericht op het duurzaam behoud van stolpen. In het dertig jarig bestaan van de stichting is deze rijke bron aan kennis in een informeel netwerk toegankelijk gemaakt. Onlangs hebben we o.a. met steun van de provincie een Community opgezet om het uitwisselen van kennis en ervaring op een eigentijdse en professionele wijze te versterken.

BSNH geeft voorlichting en advies om het belang van stolpen te promoten en eigenaren te ondersteunen met kennis gericht op behoud en het realiseren van nieuwe functies. Vele brochures , lezingen, excursies zijn daartoe de afgelopen dertig jaren uitgegeven. Kennis hierover raakt voor nieuwe jonge bewoners steeds verder buiten beeld.

Nu de stolp niet meer agrarisch gebruikt wordt is het van groot belang voorlichting te geven over de archetypische karakteristieken van stolp, erf en omliggend landschap. Vooral bij het realiseren van de vele nieuwe functies is advisering gericht op aangepaste architectuur een grote uitdaging, die we de komende jaren met prioriteit zullen oppakken.

BS is er niet exclusief voor donateur eigenaren , maar richt zich op alle stolpeigenaren en alle Noord-Hollanders. Onlangs uitgevoerd onderzoek onder donateurs wees uit , dat het behoud van stolpen als algemeen belang, het eerste motief is om donateur te zijn. Daarna volgt het behoud van eigen stolp.

Het mogelijk maken van een zorgvuldige en duurzame overdracht van stolpen aan een nieuwe generatie bewoners vormt op dit moment de kern van ons beleid. Vele stolpen worden gekocht door

mensen die de stedelijke agglomeratie Amsterdam verlaten. Middels communicatie en marketing laten we zien hoe het wonen en werken in een stolp een boeiend avontuur kan zijn. We zien ook nu weer een nieuwe generatie jonge mensen, die een vervallen stolp kopen en deze met elan restaureren.

Zes oktober aanstaande vieren we tijdens het Stolpoogstfeest ons 30 jarig jubileum. Dan komt ook het nieuwe Magazine STOLP uit, dat onder andere bedoeld is om een nieuwe generatie bewoners te mobiliseren voor het wonen en werken in een stolp. Twintig ambassadeurs met veel stolp ervaring gaan vanaf die dag hun ervaring met het wonen en werken in een stolp uitdragen.

Dit alles doen we voor zowel het behoud van individuele stolpen alsmede een hoogwaardig cultuurhistorisch/landschappelijk leefmilieu met nieuwe sociaal economische kansen voor het Noord-Hollandse platteland. Het een kan niet zonder het ander ! De Noord-Hollands samenleving is trots op haar piramidale iconen en weet als geen ander wat 500 jaar agrarische geschiedenis hen geboden heeft

Als BSNH realiseren we ons dat we vergaand onze eigen broek moet ophouden. Dat vormt een stevige uitdaging, die we niet uit de weg gaan. We kunnen het niet alleen; partnerschap met overheden vormt voor ons het uitgangspunt.

Aan de provincie vragen we goed stolpenbeleid in de breedte te stimuleren. Waarbij BSNH, Provincie en andere erfgoed organisaties ieder hun eigen verantwoordelijkheid en identiteit hebben.

Goed stolpen beleid is gericht op:

- In eerste instantie op het versterken van het cultuur historisch bewustzijn; hiermee leggen we de basis voor een sterk fundament bij de burger. Het dagelijks beleven van landschap en erfgoed kwaliteiten houdt ons in verbinding met de verhalen uit het verleden. De verantwoordelijkheid voor behoud beweegt van het overheid naar de burger.
- RO beleid /uitnodigingsplanologie om nieuwe gepaste functies , inclusief herbestemming, mogelijk te maken.
- Het bieden van financiële compensatie voor de hoge onderhoudskosten.
- Het financieel ondersteunen van agrarische erfgoed organisaties , die voorlichting, advies en begeleiding oppakken.

Het ondersteunen van eigenaren bij problematische overdracht (verkoop) situaties is hierbij een belangrijk speerpunt. BSNH wil daartoe een gericht , integraal begeleidingsaanbod ontwikkelen, waarbij de vele aspecten van de problematiek , een rol spelen. (bouwkundig- en bouwhistorische adviezen, financieel perspectief, creëren nieuwe sterke functies, verantwoorde architectuur, businessplan) In dit aanbod wordt afhankelijk van de situatie maatwerk geleverd door ervaringsdeskundigen, aangevuld met experts en gecoördineerd door een kwartiermaker/coach.

De gewenste rol van de provincie is het bieden van een structureel financiële bijdrage om het transitie proces naar een nieuwe generatie mogelijk te maken. Als voorbeeld hebben we hier de provinciale CPO regeling voor ogen, waarin proces/begeleidings kosten gericht op het goed verloop van het project geregeld is.

De huidige monumenten status biedt voor een aantal exclusieve stolpen bescherming tegen verloederen en sloop. Ook zonder die status zijn gelukkig duizenden stolpen in goede staat. Subsidies gericht op het verlichten van hoge onderhoudskosten van (rieten) daken en gezichtsbepalend historische gevels blijven belangrijk . Druk uitoefenen op het Rijk om een lage btw regeling voor agrarisch erfgoed mogelijk te maken is zonder meer gewenst.

De laatste cijfers zijn dat er jaarlijks 25 stolpen verdwijnen. Soms wordt dan toegevoegd “als gevolg van sloop “. Wat zijn de oorzaken van het slopen ? Gesteld kan worden dat 1/3 van de 25 als gevolg van verloedering verdwijnen, 1/3 als gevolg van onherstelbare brand/storm schade en 1/3 als gevolg van infrastructurele werken (wegen, bedrijfsterreinen enz) In deze laatste situatie zijn overheden meestal expliciet verantwoordelijk zijn voor het slopen van waardevolle stolpen. Bij die situaties pleiten we voor volledige compensatie in de vorm van verplaatsen of deskundige demontage ten behoeve van restauratie.

Tot slot; Na 500 jaar agrarisch bouwkunst is behoefte aan nieuw breed , stimulerend en kader stellend beleid, waarmee afhankelijk van de situatie maatwerk geleverd kan worden. Behoud en versterken van kwaliteit (stulp, erf en landschap) hangt in sterke mate af van de eigenaar. We constateren dat eigenaren meestal met veel kwaliteit zich inzetten voor duurzaam behoud. Voorlichting, advies en begeleiding zijn hierbij belangrijk . Middels educatieve en voorlichtingsprogramma's is het versterken van cultuur historisch bewustzijn een belangrijke voorwaarde om erfgoed duurzaam te behouden voor de toekomst. Zoals uw discussie nota al aangeeft bieden eenzijdig afgeroepen vormen van monumenten bescherming in de huidige maatschappelijke context weinig perspectief. Subsidies gericht op het stimuleren van onderhoud blijven noodzakelijk. BSNH is zeker van plan, hoe moeilijk ook, de mogelijkheden van fondsvorming te verkennen.

Zonder stolpen zou Noord-Holland Noord-Holland niet meer zijn !

Peter van Zutphen, voorzitter Boerderijen Stichting Noord Holland/Vrienden van de Stulp

17 september 2018